

Paweł Śliwa
Instytut Socjologii UAM

**Budowanie partnerstwa.
Dialog Obywatela z samorządem**

Kongres obywatelski
Seminarium „Budowanie partnerstwa międzysektorowego”
Gostyń, 24 lutego 2014 r.

WSPÓLNE
DZIAŁANIE
uskrzydła

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GOŚCINNA WIELKOPOLSKA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Uwagi wprowadzające

- Przedmiot rozważań – praktyki komunikowania się władz samorządowych z mieszkańcami, tworzenia warunków dialogu obywatelskiego, poszerzania zakresu udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych

WSPÓLNE
DZIAŁANIE

uskrzydla

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Podstawy rozważań

- Wyniki badań ankietowych z przedstawicielami elit samorządowych w Wielkopolsce realizowanych w IS UAM (źródło: P. Śliwa, *Formy komunikowania się władz lokalnych z mieszkańcami w samorządach gminnych województwa wielkopolskiego*, w: B. Lewenstein (red.), *Lokalny dialog obywatelski. Refleksje i doświadczenia*, Warszawa 2011)
- Projekt badawczy Instytutu Spraw Publicznych „Diagnoza stanu partycypacji publicznej w Polsce” (źródło: A. Olech, *Modele partycypacji publicznej w Polsce*, w: A. Olech (red.), *Dyktat czy uczestnictwo? Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce. Tom I*, Warszawa 2012)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Znaczenie komunikowania się władz samorządowych z mieszkańcami

- Wymogi formalne (m.in. jawność działań organów gminy; prawo mieszkańców do uzyskiwania informacji oraz dostępu do dokumentów; obowiązek utrzymywania przez radnych więzi z mieszkańcami; obowiązek informowania mieszkańców o założeniach projektu budżetu, kierunkach polityki społecznej i gospodarczej oraz wykorzystywaniu środków budżetowych)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Znaczenie komunikowania się władz samorządowych z mieszkańcami

- Wymogi funkcjonalne (racjonalność procesów decyzyjnych, zapobieganie konfliktom, polityka wizerunkowa, pragmatyka polityczna/wyborcza itp.)
- Element realizowania misji samorządu terytorialnego (upodmiotowienie zbiorowości terytorialnych, pobudzanie aktywności oddolnej, tworzenie warunków dialogu i współpracy z aktorami społecznymi; budowanie uspołecznionego – wspólnotowego modelu samorządu)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Formy komunikowania się władz lokalnych z mieszkańcami w Wielkopolsce

- Podstawowe informacje o badaniach:
 - Badani – wójtowie, burmistrzowie, prezydenci oraz przewodniczący rad
 - Zastosowana metodologia – ankieta rozsyłana
 - Dwukrotny pomiar (2004, 2009/2010)
- Poruszone wątki:
 - Ocena częstotliwości wykorzystywania różnych form docierania z informacją do mieszkańców
 - Ocena skuteczności różnych form docierania z informacją do mieszkańców

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wnioski z badań w Wielkopolsce

- Najczęściej stosowanymi formami docierania z informacją do mieszkańców (w świetle opinii badanych samorządowców) są środki najbardziej oczywiste (strona internetowa, współpraca z prasą lokalną)
- Dopiero za nimi pojawiają się formy zakładające bardziej bezpośredni sposób kontaktowania się z mieszkańcami (np. spotkania z mieszkańcami, dotarcie do lokalnych liderów)
- W gminach wiejskich formy bardziej bezpośredniego kontaktu były oceniane jako stosowane częściej niż w gminach miejskich

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wnioski z badań w Wielkopolsce

- Najwyżej oceniana była (w drugiej edycji badań) skuteczność docierania z informacjami do mieszkańców za pośrednictwem strony internetowej (w przypadku tego instrumentu zanotowano najwyższy wzrost ocen skuteczności)
- Dostrzegalne są ponownie różnice pomiędzy opiniami samorządowców reprezentujących różne typy gmin - w gminach wiejskich wyżej oceniana jest skuteczność form zakładających bezpośrednio kontakt (np. spotkania z mieszkańcami), w gminach miejskich – wykorzystywanie pośrednictwa mediów

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Od informacji do partycypacji. Modele partycypacji w samorządach (A. Olech)

- Model asymetryczny – dominująca pozycja władz samorządowych (1. podjęcie decyzji → poinformowanie mieszkańców; 2. podjęcie decyzji → poinformowanie mieszkańców z uzasadnieniem, skłanianie do akceptacji)

WSPÓLNE
DZIAŁANIE

uskrzydla

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Od informacji do partycypacji. Modele partycypacji w samorządach (A. Olech)

- Model konsultacyjny – w większym stopniu uwzględnia udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji, choć wciąż pozycję dominującą zajmują władze (1. informowanie o planach → wysłuchanie i ewentualne uwzględnienie opinii; 2. informowanie o planach → aktywne zasięgnięcie opinii – konsultacje i ewentualne ich uwzględnienie)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GOŚCINNA WIELKOPOLSKA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Od informacji do partycypacji. Modele partycypacji w samorządach (A. Olech)

- Model symetryczny – zrównoważona relacja między władzami a członkami społeczności, partnerskie wypracowywanie decyzji (współpraca z partnerami społecznymi → podjęcie decyzji przez władze o oparciu o wypracowane wspólnie stanowisko)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Od informacji do partycypacji. Modele partycypacji w samorządach (A. Olech)

- Model delegacyjny – podejmowanie decyzji i ew. ich realizacja zostają przekazane na rzecz społeczności (przekazanie uprawnień decyzyjnych oraz ew. wykonawczych na rzecz społeczności → akceptacja decyzji i działań z zachowaniem kontroli i nadzoru)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wnioski z badań ISP

- Powszechność modeli partycypacji:
 - Model asymetryczny – 20,1% gmin
 - Model konsultacyjny – 51 % gmin
 - Model symetryczny – 16 % gmin
 - Model delegacyjny – 12,9 % gmin

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wnioski z badań ISP

- Zróżnicowanie poziomu „partycypacyjności polityki lokalnej” w różnych typach gmin
 - Najwyższy poziom partycypacyjności w gminach wiejskich (najniższy – w miejskich)
 - Najwyższy poziom zaangażowania mieszkańców w relacje z władzą (udział w procesach decyzyjnych) w gminach wiejskich (najniższy w miejskich)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Uwagi końcowe

- Zróżnicowany charakter okoliczności wpływających na wybór strategii komunikowania się z mieszkańcami czy też form włączania mieszkańców w procesy decyzyjne (oraz ich efektywność)
- Ryzyka „cyfrowej rewolucji” w praktykach komunikowania się z mieszkańcami
- Odmienność modeli samorządności lokalnej/kierunków rozwoju samorządności w różnych typach gmin (wspólnotowość gmin wiejskich jako wartość)

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

